

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації «Антисипативне управління виробничим підприємством за сучасних умов» здобувача ступеня доктора філософії з галузі знань 07 Управління та адміністрування за спеціальністю 073 Менеджмент Шашина Олександра Юрійовича

1. Актуальність теми дисертації.

Сучасні умови функціонування виробничих підприємств в Україні характеризуються підвищеною мінливістю економічного середовища, зростанням рівня невизначеності та структурними зрушеннями, зумовленими воєнними викликами, порушенням логістичних ланцюгів, енергетичними кризами та прискоренням процесів цифрової трансформації. За таких умов традиційні реактивні моделі управління втрачають ефективність, що актуалізує необхідність впровадження антисипативних підходів, орієнтованих на випереджувальне реагування та підтримання стійкості розвитку виробничих систем.

Аналіз зарубіжних і вітчизняних наукових джерел засвідчив наявність ґрунтовних досліджень у сферах ризик-менеджменту, стійкості, цифровізації та превентивного управління. Водночас встановлено, що питання комплексної оцінки антисипативної готовності виробничих підприємств із урахуванням взаємодії їх динамічних і структурних характеристик, цифрових та екологічних чинників, а також сценарних режимів розвитку залишаються недостатньо розробленими. Особливої уваги потребує специфіка виробничих підприємств, функціонування яких визначається складними технологічними циклами, високою ресурсомісткістю та безперервністю виробничих процесів.

Виявлені наукові прогалини зумовили необхідність поглиблення теоретичних положень та розроблення нових науково-методичних підходів до антисипативного управління виробничими підприємствами в умовах цифровізації та сталого розвитку. Це визначає наукову новизну дисертаційного дослідження, обґрунтовує його актуальність і підтверджує відповідність отриманих результатів сучасному рівню розвитку економічної науки та вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Тема дисертаційної роботи «Антисипативне управління виробничим підприємством за сучасних умов» у названій редакції затверджена на засіданні Вченої ради ЗВО «МНТУ» від 19 травня 2022 р., протокол № 06/2022.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри.

Основні положення, висновки та рекомендації, отримані у дисертації, використані при виконанні таких науково-дослідних робіт, що виконуються у Зкладі вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая», зокрема в межах таких тем: «Підвищення ефективності управлінської структури економічних систем на різних рівнях функціонування» (ДР

№ 118U001589) у частині розроблення та обґрунтування методичного інструментарію діагностики антисипативної стійкості сталого розвитку виробничих секторів; «Модернізаційні детермінанти трансформації суспільно-територіальних систем України в умовах посилення процесів євроінтеграції» (ДР № 0118U001588) у контексті поглиблення підходів до впровадження концепцій сталого розвитку, ESG-стандартів, цифрової трансформації та сценарного моделювання при формуванні комплексного індикаторного профілю виробничих підприємств (довідка № 02/0171-А від 22.09.2025 р.).

3. *Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.*

Дисертаційне дослідження виконано здобувачем особисто та самостійно. Теоретичні положення, наукові узагальнення й методичні розробки, що визначають наукову новизну роботи, а також її теоретичну й практичну цінність, отримані автором у процесі проведення власного дослідження. Усі результати, викладені в дисертації та оприлюднені у наукових публікаціях, є авторським науковим доробком здобувача. Запозичення ідей, результатів або текстових фрагментів інших авторів здійснено з обов'язковим посиланням на відповідні джерела відповідно до вимог академічної доброчесності.

4. *Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором висновків і рекомендацій.*

Отримані у дисертаційному дослідженні результати характеризуються науковою обґрунтованістю та достовірністю, що забезпечено застосуванням сучасного методичного інструментарію дослідження, ґрунтовним опрацюванням значного масиву вітчизняних і зарубіжних наукових джерел за обраною тематикою, а також аналізом офіційних статистичних і аналітичних даних. Ключові положення та висновки дослідження пройшли апробацію шляхом їх представлення у доповідях на науково-практичних конференціях і підтверджені результатами рецензування наукових публікацій у фахових виданнях, у тому числі міжнародних.

5. *Наукова новизна отриманих результатів*

Основні наукові результати, які характеризують новизну виконаного дослідження, полягають у такому:

вперше:

сформовано концептуальні засади антисипативної спроможності виробничих підприємств, у межах яких детермінанти антисипативної реактивності ідентифікуються через системно-поведінкові характеристики, що дозволяє виявляти зміну режимів функціонування підприємства під впливом слабких сигналів та формувати сценарні траєкторії розвитку без прив'язки до фіксованих індикаторних структур;

удосконалено:

теоретичні положення антисипативного управління, що дало змогу уточнити зміст антисипативності як управлінської властивості шляхом виділення її поведінкової, комунікаційної та адаптивної складових і обґрунтувати умови її реалізації в середовищі збурень різної природи;

методичний підхід до антисипативної діагностики виробничих підприємств, який базується на інтеграції системного та поведінкового аналізу і передбачає формування динамічно-структурного профілю на основі системи субіндексів із визначенням їх ваг за модифікованим методом аналізу ієрархій Сааті, що дозволяє підвищити достовірність оцінювання антисипативної готовності підприємства;

модель сценарного планування в антисипативному управлінні виробничим підприємством, реалізовану у вигляді інтегрованої матриці, яка поєднує динамічні характеристики розвитку, параметри внутрішніх підсистем, цифрові та екологічні чинники, що дало змогу обґрунтувати логіку переходів між режимами функціонування та оцінювати сценарну стійкість підприємств;

дістали подальшого розвитку:

поняття антисипативного управління виробничим підприємством як управлінської практики випереджувального реагування, що поєднує прогнозно-аналітичне мислення з поведінковими, технологічними та організаційними чинниками і забезпечує здатність підприємства до довгострокового розвитку;

кваліметричний підхід до оцінювання випереджувальної стійкості виробничих підприємств, реалізований через інтегральний індекс, сформований на основі економічних, соціальних та екологічних показників, що дозволяє кількісно фіксувати ранні ознаки зміни стану виробничих секторів;

теоретичні засади антисипативного управління, поглиблені шляхом його трактування як результату еволюції системного, процесного, функціонального, динамічного та конструктивного підходів;

теоретико-методичні положення використання слабких сигналів, обґрунтовані як інтегрований елемент антисипативного управління, що формується у межах ризик-менеджменту, системного аналізу, організаційної поведінки та комунікацій;

підходи до нормативно-організаційного забезпечення впровадження антисипативного управління, що дозволило окреслити інституційні умови розвитку антисипативних практик у виробничому секторі.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації:

Статті у періодичних наукових виданнях, проіндексованих у наукометричних базах WoS або Scopus:

1. Theoretical and methodological principles of management: an innovative approach / V. Chychun, O. Kunitsyn, O. Motuzenko, M. Serbow, O. Shashyn. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research. 2022. Vol. 12. Issue. 2. Special Issue XXXI. P. 200-205. URL: <http://www.magnanimitas.cz/12-02-xxxi>. (0,5 авт. арк.). Особистий внесок здобувача – 0,04 авт. арк.: здобувачем уточнено підходи до сутності традиційного та цифрового управління підприємством [Web of Science].

2. Fostering innovation through collaborative leadership: Developing a novel framework for strategic management / O. Shashyn, Yu. Prus, Yev. Portnov, V. Borshch, H. Mykhailiv. MALQUE Publishing. 2024. Vol. 6. DOI:

<https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0722>. (0,52 авт. арк.). Особистий внесок здобувача – 0,06 авт. арк.: здобувачем уточнено новітні практичні інструменти механізму управління підприємством за умов інтенсифікації процесу реалізації принципів сталого розвитку [Scopus].

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

3. Шашина М. В., Шашин О. Ю. Сучасні аспекти наукових досліджень антисипативного управління. Агросвіт. 2024. № 8. С. 31-35. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.8.31>. (0,5 авт. арк.). Особистий внесок здобувача – 0,35 авт. арк.: здобувачем узагальнено наукові підходи щодо формування концепту антисипативного управління підприємством.

4. Тульчинська С. О., Шашин О. Ю. Організаційно-правові інструменти впровадження антисипативного управління в сучасних умовах функціонування підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 8. С. 59-64. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.8.59>. (0,52 авт. арк.). Особистий внесок здобувача – 0,3 авт. арк.: здобувачем проаналізовано організаційно-правові передумови впровадження антисипативного управління підприємством.

5. Шашина О. Ю. Оцінювання ефективності антисипативного управління виробничими підприємствами. Бізнес навігатор. 2024. № 4 (77). С. 348-352. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.77-58>. (0,5 авт. арк.).

6. Тульчинська С. О., Шашин О. Ю. Впровадження антисипативних методів в управління ризиками на виробничих підприємствах. Агросвіт. 2024. № 24. С. 67-72. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.24.67>. (0,48 авт. арк.). Особистий внесок здобувача – 0,3 авт. арк.: здобувачем опрацьовано практичні аспекти впровадження антисипативних методів в управління ризиками на підприємствах сфери виробництва.

7. Шашина М. В., Шашин О. Ю. Антисипативні стратегії у контексті цифровізації та інноваційного розвитку виробничих підприємств. Ефективна економіка. 2024. № 12. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.12.13>. (0,5 авт. арк.). Особистий внесок здобувача – 0,35 авт. арк.: здобувачем досліджено базові напрямки, за якими формується антисипативна концепція підприємства та представлено систему градації антисипативних стратегій з врахуванням територіального розміщення, цифрового простору та інноваційного навантаження на суб'єкт господарювання.

8. Шашин О. Ю. Удосконалення стратегій антисипативного управління виробничим підприємством для забезпечення стійкості в умовах криз. Наукові інновації та передові технології. 2024. № 12 (40). С.909-923. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12\(40\)-909-923](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-12(40)-909-923). (0, 58 авт. арк.).

9. Шашин О. Ю. Інструменти антисипативного управління для ефективного реагування на зміни ринку в виробничій сфері. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 24. С. 151-157. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.24.151>. (0,5 авт. арк.).

**Публікації за доповідями та матеріалами міжнародних та
всеукраїнських науково-практичних конференцій:**

10. Шашин О. Ю. Сучасні реалії антисипативного управління промислових підприємств. Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки : матеріали XXI міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 23 листопада 2022 року). Київ, 2022. С. 96. URL: https://keip.kpi.ua/wp-content/uploads/2023/10/conf_2022.pdf. (0,09 авт. арк).

11. Шашин О. Ю. Теоретико-методичні особливості концепції антисипативного управління підприємством. Розвиток підприємництва як фактор росту національної економіки : матеріали XXI міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 22 листопада 2023 року). Київ, 2023. С.151. URL: <https://conf-keip.kpi.ua/issue/view/17379>. (0,09 авт. арк).

12. Шашин О. Ю. Сучасні тенденції прояву функцій антисипативного управління підприємством. Реформування економіки в контексті міжнародного співробітництва: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 6-7 березня 2024 року). Запоріжжя, 2024. С.186-188. URL: <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/261/7634/21207-1>.(0,38 авт. арк).

13. Шашин О. Особливості застосування технологій антисипативного управління виробничими підприємствами в Україні у період військового стану. Стійкість освіти і науки в умовах трансформації: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 21-22 травня 2024). м. Київ, 2024. С. 364-365. URL: https://istu.edu.ua/wp-content/uploads/2025/01/Materialy_II_Mizhnarodnoi_naukovo_praktychnoi_konferentsi_i_2024_compressed.pdf. (0,09 авт.арк).

7. Практичне значення одержаних результатів підтверджується їх апробацією у діяльності Бучанської міської ради (довідка про впровадження № 12.1-09/1322 від 11.03.2025), ТОВ «ПРОМСЕРВІС» (довідка про впровадження № 98 від 30.04.2025), ТОВ «МАКС – СЕРВІС» (довідка про впровадження № 22/09-25 від 22.09.2025), ТДВ «БУЛАТ» (довідка про впровадження № 180 від 29.04.2025 р.), ТОВ «КРОНА-КАЛИНА» (довідка про впровадження № 34 від 12.06.2025), ТОВ «НВО «АЛТА»» (довідка про впровадження № 64 від 14.05.2025 р.)) й використанням у навчальному процесі Закладу вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая» (акт впровадження 02/0171-Б від 22.09.2025 р.), Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (акт впровадження від 17.11.2025 р.).

8. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення.

Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення відповідає вимогам МОН України.

Дисертацію заслухано та обговорено на засіданні кафедри менеджменту, маркетингу та публічного адміністрування ЗВО «МНТУ» (протокол №5 від 17 грудня

2025 року). У ході обговорення дисертації суттєвих зауважень, які стосуються суті роботи, не було висунуто.

Загальний висновок про відповідність роботи вимогам та підсумок по публікаціях.

На основі вищесказаного можна зробити такі висновки щодо поданої дисертаційної роботи:

1. За актуальністю теми, обсягом, достовірністю та рівнем апробації отриманих результатів, науковою новизною, обґрунтованістю висновків, практичною цінністю дисертаційна робота «Антисипативне управління виробничим підприємством за сучасних умов» відповідає вимогам наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» та п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами від 21.03.2022 року № 341 та від 19.05.2023 року №502).

2. Дисертація відповідає спеціальності 073 «Менеджмент» (галузь знань 07 Управління та адміністрування).

3. Наукові праці Шашина Олександра Юрійовича, опубліковані за результатами дисертаційної роботи, за кількістю та якістю відповідають п. п. 8-9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами від 21.03.2022 року № 341 та від 19.05.2023 року №502).

4. Дисертація «Антисипативне управління виробничим підприємством за сучасних умов» Шашина Олександра Юрійовича рекомендується для подання до розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

ГОЛОВУЮЧИЙ:

Доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри менеджменту,
маркетингу та публічного адміністрування
Закладу вищої освіти
«Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»

Роман ЯНКОВОЙ

Підпис Янково Р засвідчує:

Нач. від кадрів та архівної справи Г. Омарько

22.12.2025